

Samenvatting geschiedenis H2 wetenschappelijke revolutie, verlichting en Franse Revolutie §2tm5

§2 De verlichting

De samenleving wetenschappelijk onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • De samenleving moest op dezelfde manier worden onderzocht als de natuur • De mensen leefden volgens natuurwetten • De mensen moesten leren nadenken over wat hijzelf zei of schreef <ul style="list-style-type: none"> ○ Daarna moesten ze kijken of het te geloven was
Gelijkheid, vrijheid en een menswaardig bestaan voor iedereen	<ul style="list-style-type: none"> • In de middeleeuwen dachten de mensen juist aan het leven na de dood • De verlichters vonden het belangrijk dat de mensen ook tijdens hun leven gelukkig waren <p>Ze wilden het bestaan van de mensen verbeteren door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het gelijk te behandelen van alle mensen - Het hebben van vrijheid van meningsuiting - Het hebben van een menswaardig bestaan
Het volk hoort de macht in de staat te hebben	<ul style="list-style-type: none"> • Het idee ontstond dat het volk de macht moest hebben • De mensen moesten afspraken maken over het bestuur van hun staat en over de rechten en plichten van de mens <ul style="list-style-type: none"> ○ Dit werd in een grondwet vastgelegd <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aan de grondwet moest iedereen zich houden
Verering van de natuur	<ul style="list-style-type: none"> • De mensen moesten volgen de verlichters een voorbeeld nemen aan de natuur • Zij dachten dat als de mensen een voorbeeld zouden nemen aan de natuur er een einde zou komen aan: <ul style="list-style-type: none"> - Een slecht bestuur - Onverdraagzaamheid - onwetendheid
Twijfel of de eigen kijk op de wereld de enige juiste is	<ul style="list-style-type: none"> • in de middeleeuwen dachten de mensen dat alles hetzelfde moest blijven • door het werk van de onderzoekers in de 18^e eeuw gingen de mensen twijfelen • de onderzoekers namen een voorbeeld aan de Grieken en de Romeinen
Verbreiding van de verlichting	<p>De encyclopedie van Diderot</p> <ul style="list-style-type: none"> • de encyclopedie was het belangrijkste boek in de verlichting • was geschreven door de Fransman Diderot en een aantal andere verlichters • Zij probeerden alle kennis in artikelen en tekeningen vast te leggen <p>Salons en koffiehuizen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een salon was een bijeenkomst in het huis van een vrouw uit de bovenlaag van de bevolking • Bij die bijeenkomsten waren onderzoekers, kunstenaars, ambtenaren, zakenlieden etc. aanwezig • Zij praatten over ideeën van de verlichting • Dit gebeurde in Engeland in koffie huizen <p>Schrijvers, boeken, tijdschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er werden boeken door verlichters geschreven die men kon lenen en lezen

	<p>Toneel</p> <ul style="list-style-type: none"> De rondreizende toneelgezelschappen zorgden ervoor dat de ideeën van de verlichting onder alle lagen van de bevolking werden verbreid <p>De verlichte bespoten</p> <ul style="list-style-type: none"> In de 18^e eeuw waren enkele vorsten bereid een aantal verlichte ideeën uit te voeren
§3 oorzaken van de Franse Revolutie	
	<ul style="list-style-type: none"> Het bestuur van de Franse koningen in de 18^e eeuw is men na de Franse revolutie het Oude Regime gaan noemen <p>Kenmerken van dat regime zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Autocratie (alle macht in handen van de koning) - Ongelijkheid en onvrijheid van de mensen op politiek, economisch en sociaal gebied - Een samenleving verdeeld in 3 standen
Grote economische problemen leiden tot bijeenroepen van de Staten-Generaal	<p>Rond 1788 raakte Frankrijk in grote economische problemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De regering kon de schulden van het land bijna niet terugbetalen - In 1787-1788 was de oogst slecht • Lodewijk de 16^e (XVI) besloot daarom de edelen meer belasting te laten betalen <ul style="list-style-type: none"> ○ Daarom werd de Staten-Generaal bijeen geroepen • De bewoners kwamen bijeen om hun klachten op te schrijven in Cahiers <ul style="list-style-type: none"> ○ De afgevaardigden namen die Cahiers mee naar de Staten-Generaal
Voorrechten van de geestelijkheid:	<ul style="list-style-type: none"> - De kerk bezat ongeveer 10% van al het land in Frankrijk - De kerk mocht alle Frans en belasting laten betalen - De kerk zelf hoefde geen belasting te betalen
De voorrechten van de adel:	<ul style="list-style-type: none"> - Ongeveer 1,5% van de bevolking was adel - Bezat ongeveer 20% van het land - Hoefden bijna geen belasting te betalen - Hoge edelen kregen belangrijke functies in de kerk
Klachten van de boeren:	<ul style="list-style-type: none"> - Ze wilden meer grond - Ze wilden eerlijkere belasting - Ze wilden afschaffing van de verplichtingen aan de adel
Klachten van de stedelijke bevolking	<p>Arme stedelijke bevolking</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze moesten lang en hard werken, vaak onder ongezonde omstandigheden - Ze hadden lage lonen <p>Rijke stedelijke bevolking</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze mochten geen belangrijke functies - Ze betaalden veel belasting - Ze hadden geen vrijheid van meningsuiting
Het land wordt slecht bestuurd	<ul style="list-style-type: none"> • Het grootste probleem was dat de koning de enige persoon was die het voor het zeggen had • De schatkist was bijna leeg • Hoge functies konden bij de koning worden gekocht
De invloed van de verlichting	<ul style="list-style-type: none"> • Het was vroeger heel normaal dat de kerk en de staat toezicht hielden op alles wat werd geschreven, gedrukt en gezegd <ul style="list-style-type: none"> ○ Dat werd censuur genoemd • Toch lukte het vele verlichters hun ideeën te verspreiden

§4 het verloop van de Franse Revolutie: van Bastille tot Terreur

De derde stand roept zichzelf uit tot Nationale vergadering	<ul style="list-style-type: none">• De Staten-Generaal werden voor het laatst in 1614 bijeen geroepen<ul style="list-style-type: none">○ Daardoor wisten de mensen op 15 mei 1789 niet meer hoe het werkte• De koning besliste dat er per stand moest worden gestemd<ul style="list-style-type: none">○ De vertegenwoordigers van de 3^e stand waren het daar niet mee eens<ul style="list-style-type: none">▪ Zij vonden dat er per persoon moest worden gestemd• De vertegenwoordigers van de 3^e stand besloten zelf een vergadering te organiseren<ul style="list-style-type: none">○ Die noemden zij de nationale vergadering<ul style="list-style-type: none">▪ Bij die vergadering werd besloten dat er een grondwet moest komen <p>In de grondwet stond:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dat de macht van de koning beperkt moest worden- Dat de rechten en plichten van alle Fransen werden vastgelegd <ul style="list-style-type: none">• Enkele lage edelen sloten zich bij deze vergaderingen aan een ook enkele edelen• De koning wilde deze vergaderingen tegengaan en daarom sloot hij de vergaderzaal af<ul style="list-style-type: none">○ Daarop gingen de afgevaardigden naar een kaatsbaan vlak bij de vergaderzaal<ul style="list-style-type: none">▪ Een van die afgevaardigden riep: 'wij zijn hier, omdat de bevolking dat wil en wij gaan pas uiteen, als we hier op de punt van de bajonet worden gedreven.'
Ook de armen in Parijs en de boeren komen in opstand	<p>Arme Parijzenaar bestormen de Bastille, 14 juli 1789</p> <ul style="list-style-type: none">• De arme Parijzenaars waren bang voor de soldaten aan de rand van Parijs<ul style="list-style-type: none">○ Daarom bestormden ze de Bastille<ul style="list-style-type: none">▪ Daarom besloot de soldaten weg te sturen• Vele edelen vluchtten het land uit <p>De boeren komen in opstand</p> <ul style="list-style-type: none">• Na de val van Bastille werd rondverteld dat de edelen soldaten aan het verzamelen waren om de boeren te vermoorden• De haat van de boeren was toen zo groot dat ze landgoederen van de edelen gingen plunderen• Tijdens de nationale vergaderingen werd toen besloten dat de adel afstand moest doen van zijn voorrechten<ul style="list-style-type: none">○ De koning keurde dat eerst niet goed maar hij werd gedwongen
De nationale vergadering gaat verder met hervormen	<ul style="list-style-type: none">• Op 26 augustus 1789 werden bij de nationale vergadering de verklaring van Rechten van de mens en de burger aangenomen• De afschaffing van de voorrechten van adel en geestelijkheid werd in een grondwet verder uitgewerkt<ul style="list-style-type: none">○ Deze grondwet kwam in 1791<ul style="list-style-type: none">▪ De edelen mochten toen niet meer:- Recht spreken op hun landgoederen- Geen belasting meer heffen

	<ul style="list-style-type: none"> - Geen speciale diensten meer vragen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alle ambten in de regering, de kerk en in het leger moesten worden opengesteld ▪ Grondbezit van de kerk werd afgenomen <ul style="list-style-type: none"> • de bourgeoisie en de rijke boeren mochten dat land kopen ▪ de zakenlieden kregen meer vrijheid om te handelen ▪ aan de arbeiders werd het verboden te staken en vakverenigingen op te richten ▪ de macht van de koning werd beperkt
Frankrijk raakt in oorlog met andere landen	<ul style="list-style-type: none"> • de koning probeerde in 1791 naar het buitenland te vluchten <ul style="list-style-type: none"> ○ maar de Franse edelen wachtten hem al op • de Franse revolutionaire regering besloot zelf een oorlog te beginnen <ul style="list-style-type: none"> ○ daarmee probeerden ze een einde te maken aan de verdeeldheid onder de Fransen ○ ze wilden er ook voor zorgen dat andere landen dezelfde rechten hadden als de Fransen • in April 1792 verklaarde Frankrijk de oorlog aan Oostenrijk • Pruisen kwam Oostenrijk toen te hulp <ul style="list-style-type: none"> ○ Hun troepen stormden Frankrijk binnen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uit woede daarover bestormden Franse revolutionairen het paleis van Lodewijk ▪ De koning en zijn gezin werd gevangengenomen • In september 1792 werd de koning afgezet en werd Frankrijk een republiek • In januari 1793 verscheen Lodewijk voor het parlement om zich te verdedigen • Uiteindelijk werd hij vermoord <ul style="list-style-type: none"> ○ Daarna werd Frankrijk in 1793 van alle kanten aangevallen
Radicalen grijpen de macht in Frankrijk	<p>Grote verdeeldheid onder de revolutionairen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een groep edelen en hoge geestelijken vond dat de hervormingen veel te ver waren gegaan <ul style="list-style-type: none"> ○ Zij werden reactionairen genoemd ○ Zij kregen buiten Frankrijk veel steun • De radicalen wilden nog meer hervormingen <ul style="list-style-type: none"> ○ Zij wilden: <ul style="list-style-type: none"> - Kiesrecht voor iedereen - Verhoging van de lonen - Verlaging van de prijzen <p>Radicalen veroveren de meerderheid in de nationale vergadering</p> <ul style="list-style-type: none"> • De strijd tussen gematigde revolutionairen en radicalen werd in 1793 gewonnen door de radicalen onder leiding van Robespierre • In 1793 omsingelden ongeveer 80.000 gewapende Parijzenaars het parlamentsgebouw <ul style="list-style-type: none"> ○ Zij wilden 29 gematigden gevangennemen <ul style="list-style-type: none"> ▪ 8 van hen ontsnapt

	<p>Radicalen beginnen de Terreur</p> <ul style="list-style-type: none"> • De radicalen vonden dat de vijanden van de revolutie moesten worden terechtgesteld - Iedereen die het niet met hen eens was kreeg de doodstraf <ul style="list-style-type: none"> ○ (Met de guillotine) - Iedereen die het niet met hen eens was, was een vijand van de revolutie <p>Radicalen organiseren bestuur en leger in Frankrijk beter</p> <ul style="list-style-type: none"> • De radicalen kregen de steun van het grootste deel van de Fransen - overal in Frankrijk gingen afgevaardigden controleren of de bevelen van de regering goed werden uitgevoerd - Frankrijk voerde een algemene dienstplicht in - Het Franse leger werd beter georganiseerd <p>Buitenlandse vijanden worden verslagen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Franse leger behaalden successen • Het Franse leger trok zingend ten strijde <ul style="list-style-type: none"> ○ Het Marseillaise <p>Het einde van de terreur</p> <ul style="list-style-type: none"> • De radicalen vonden dat de Terreur nodig was om Frankrijk en de ideeën van de revolutie te redden • Uiteindelijk vonden niet alleen de gematigden maar ook veel radicalen dat er een einde moest komen aan de Terreur
§5	
<p>Napoleon maakt einde aan periode van Directoire</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bourgeoisie kreeg na de Terreur de macht weer in handen • Het land werd toen bestuurd door 5 directeurs <ul style="list-style-type: none"> ○ 1795-1799 ○ Wordt het Directoire genoemd • Ze hadden plannen voor een nieuwe grondwet waarin werd vastgelegd: <ul style="list-style-type: none"> - Kiesrecht voor iedereen - Recht op onderwijs voor iedereen - Overheidszorg voor de armen • Maar door de dood van Robespierre gingen deze plannen niet door • Het directoire kreeg te maken met moeilijk op te lossen problemen: <ul style="list-style-type: none"> - Een hongersnood - Buitenlandse vijanden die oorlog bleven voeren tegen Frankrijk - De Franse adel probeerde met geweld de regering omver te werpen <ul style="list-style-type: none"> ○ Dit geweld stopte door troepen onder leiding van Napoleon Bonaparte <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hij besloot in 1799 de macht zelf in handen te nemen
<p>Napoleon verbreidt ideeën van de Franse Revolutie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In landen die hij veroverde veranderde hij de wetgeving <ul style="list-style-type: none"> ○ Code Napoleon • Belangrijke punten uit die wetgeving waren: <ul style="list-style-type: none"> - Iedereen was gelijk voor de wet - Mensen mochten niet meer gevangen worden genomen zonder dat er een rechtszaak was geweest

	<ul style="list-style-type: none"> • Met algemeen kiesrecht en vrijheid van meningsuiting was Napoleon het niet eens
Napoleon komt ten val	<ul style="list-style-type: none"> • De koningen in Europa moesten niets hebben van de Franse Revolutie <ul style="list-style-type: none"> ○ Zij waren bang hun macht kwijt te raken • Veel burgers in Europa hadden bewondering voor de Franse Revolutie <ul style="list-style-type: none"> ○ Daarom werd Napoleon in het begin door vele enthousiast ontvangen ○ Maar Napoleon liet de veroverde volken veel belasting betalen • In 1814 werden Napoleon en zijn soldaten door de legers van een groot aantal staten verslagen <ul style="list-style-type: none"> ○ Hij werd gevangen gezet op Elba <ul style="list-style-type: none"> ▪ Daar ontsnapte hij • Hij werd voor de laatste keer verslagen in Waterloo
Gevolgen: wat bleef er over van de Franse Revolutie?	<ul style="list-style-type: none"> • De vorsten van voor de Franse Revolutie of hun erfgenamen kwamen bijna overal weer op de troon - Hervormingen zoals de Code Napoléon bleven bestaan - Er kwamen in de meeste landen grondwetten - De Verklaring van de Rechten van de Mens en Burger werd niet alleen uitgangspunt voor grondwetten in veel staten - In veel Europese landen kwam er min of meer een scheiding van kerk en staat

jaartallen	
1789	De Staten-Generaal komen bijeen
1789	Bestorming Bastille
1789	Boeren komen in opstand
1789	Adel doet afstand van voor
1789	(mislukte) vlucht van de koning
1789	Volk dwingt de koning in Parijs te gaan wonen
1789	Derde stand roept zich uit tot nationale vergadering
1791	Verklaring Rechten Mens opgesteld
1791	Grondwet aangenomen: openbare ambten voor iedereen open, geestelijken eed van trouw aan regering, kerk raakt grond kwijt, scheiding van machten
1792	Marseillaise gecomponeerd voor revolutionaire soldaten
1792	Koning afgezet, Frankrijk republiek
1793	Executie Lodewijk XVI (de 16 ^e)
1793	Frankrijk voert algemene dienstplicht in
1793	Frankrijk wordt van alle kanten aangevallen
1793	Begin Terreur
1794	Slavernij in de Franse koloniën afgeschaft
1794	Executie van Robespierre, einde Terreur
1795	Periode van Directoire begint
1799	Napoleon grijpt de macht in Frankrijk
1802	Slavernij weer ingevoerd in Franse koloniën
1804	Code Napoleon ingevoerd
1815	Napoleon verslagen in Waterloo

